

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

Красій М.О.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

*Методичні вказівки для
самостійної роботи*

*для студентів III курсу
ступеня вищої освіти «бакалавр»*

*Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування*

Івано-Франківськ
2020

УДК 347

К 78

*Рекомендовано до друку методичною радою
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол № 4 від 03.07.2020 р.)*

Рецензенти:

О. В. Білоцький, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Л. Р. Данилюк, кандидат юридичних наук, викладач кафедри трудового, екологічного та аграрного права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Красій М. О.

К 78 Цивільне право: методичні вказівки для самостійної роботи. Івано-Франківськ ІФНТУНГ, 2020. 13 с.

МВ 02070855-16073-2020

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Інституту гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу і призначені для самостійної роботи з дисципліни «Цивільне право». У методичних вказівках коротко описано на що студент має звернути увагу при вивченні теми, що виносяться студентам на самостійне опрацювання. Окрім того визначено найважливіші питання для опанування, до кожної теми наведено ситуаційні задачі. Поданий перелік нормативних актів та літератури.

Методичні вказівки призначені для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування. Ступеня вищої освіти «бакалавр».

УДК 347

© Красій М.О., 2020

© Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і формування компетентностей у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбаченими для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної та індивідуальної роботи студента, визначається навчальним планом і становить 52% загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять й самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми.

Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Самостійна робота навчальної дисципліни може включати:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- систематизацію вивченого матеріалу перед екзаменом;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.

До самостійної роботи можуть відноситися творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання:

- дослідження практичних ситуацій;
- підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація;
- написання есе;
- складання і розв'язування задач;
- розробка моделей, явищ і процесів;
- анотація опрацьованої додаткової літератури;
- розробка і розв'язування тестових завдань;

- порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо;
- пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання:**

- знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування;
- уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.;
- уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

-

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Назва модуля, теми	Практичні заняття, год.		Форми контролю
	денна	заочна	
Тема. Представництво і довіреність.	12	38	екзамен
Підстави виникнення та види представництва. Комерційне представництво. Представництво без повноважень або з їх перевищенням.	6	20	
Довіреність.	6	18	
Тема. Спадкове право.	12	38	екзамен
Поняття та значення спадкування. Основні поняття спадкового права.	6	20	
Відкриття спадщини. Спадковий договір.	6	18	
Тема. Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності.	12	38	екзамен
Історія розвитку міжнародної системи охорони інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності.	6	18	
Міжнародно-правова охорона промислової власності. Міжнародні конвенції про охорону авторського права та суміжних прав.	6	20	
Всього	36	114	

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема. Представництво і довіреність.

Методичні зауваження

Дана тема вивчається з метою сформуванню у свідомості здобувачів вищої освіти уявлення про те, що учасники цивільних відносин особисто набувають цивільних прав та цивільних обов'язків шляхом укладення правочинів. Але не виключено випадки, коли вони за тих чи інших обставин позбавлені здатності чи можливості самотійно здійснювати необхідні юридичні дії. Представництво забезпечує усунення юридичних або фактичних перешкод, які не дають фізичній або юридичній особі самотійно укласти той чи інший правочин.

Питання для опрацювання:

1. Підстави виникнення та види представництва.
2. Комерційне представництво.
3. Довіреність.
4. Представництво без повноважень або з їх перевищенням.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте поняття та ознаки представництва.
2. Які існують підстави виникнення представництва?
3. Визначте особливості комерційного представництва.
4. Визначте правову природу довіреності.
5. Які вимоги ЦК передбачені до форми довіреності?
6. Які передбачені ЦК підстави припинення представництва, що здійснюється за довіреністю?
7. Проаналізуйте правові наслідки вчинення представником правочинів з перевищенням повноважень.

Практичні завдання:

1. Між ТОВ «Сервіс» та фізичною особою – суб'єктом підприємницької діяльності було укладено договір, згідно з умовами якого фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності зобов'язався надати послуги, пов'язані із пошуком контрагентів та проведенням з ними переговорів щодо укладення між ними та ТОВ «Сервіс» господарських договорів, для чого була видана відповідна довіреність.

Чи виникли між ТОВ «Сервіс» та фізичною особою – суб'єктом підприємницької діяльності правовідносини представництва? Розмежуйте поняття «представництво» та «посередництво».

2. ТзОВ «Зоря» довіреністю уповноважило Особу Д. керувати і розпоряджатися автомобілем. Особа «Д» уклала кредитний договір від свого імені і у своїх інтересах з КС «Ефір», відповідно до якого отримала кредит у розмірі 13083 гривень. Особа Д. уклала договір застави в інтересах Особи «Зоря», згідно якого автомобіль передається з метою забезпечення зобов'язання, що виникло у Особи «Д» за укладенням з КС «Ефір» кредитним договором. Особа «Зоря» звернулася до суду з вимогою про визнання договору застави недійсним, оскільки вона не уповноважувала на укладення даного договору.

Чи підлягають позовні вимоги задоволенню? Які правові наслідки вчинення представником правочину з перевищенням повноважень?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Рекомендована література: 4, 7, 9, 12, 17, 19, 20, 22, 33, 34, 35, 36, 37.

Тема. Спадкове право.

Методичні зауваження

Дана тема вивчається з метою сформуванню у свідомості здобувачів вищої освіти уявлення про те, що смерть фізичної особи припиняє її правоздатність і відкриває спадщину. Людина перестає існувати фізично, але значна кількість цивільних відносин, в яких вона була носієм прав та обов'язків, переходять до інших осіб. Такий перехід майна (спадщини) померлої особи (спадкодавця) до інших осіб (спадкоємців) називається спадкуванням. Умови та порядок спадкування регламентуються низкою цивільно-правових норм, що в своїй сукупності складають окремий цивільно-правовий інститут — спадкове право.

Питання для опрацювання:

1. Поняття та значення спадкування.
2. Основні поняття спадкового права.
3. Відкриття спадщини.
4. Спадковий договір.

Питання для самоконтролю:

1. Що являє собою спадкове право?

2. Що розуміють під спадкуванням?
3. Чим регламентуються умови та порядок спадкування?
4. Що таке спадкове правонаступництво і які види воно має?
5. Які існують підстави спадкування?
6. Що таке спадщина? Охарактеризуйте склад спадщини.
7. Хто належить до спадкоємців за законом?
8. Кого слід вважати суб'єктами спадкового правовідношення?
9. Яким вимогам повинен відповідати заповідач?
10. Хто не може стати спадкоємцем за законом?
11. Що слід вважати часом відкриття спадщини і яке це має практичне значення?

Практичні завдання:

1. Матвієнко проживав з матір'ю, двома дітьми та братом в будинку. Після його смерті залишилася його частка будинку, пай в кооперативі на суму 2500 грн., автомашина і предмети домашнього вжитку.

Хто є спадкоємцями в даному випадку. Як буде розподілено спадкове майно?

2. Матвєєва проживала в м. Києві. Літом вона поїхала до сестри в м. Дніпро, де від хвороби померла. Після її смерті залишився будинок в м. Києві вартістю 25 000 грн. і хата в с. Чепеліївка вартістю 10 000 грн. Все своє майно вона заповіла брату. Крім сестри та брата інших родичів у померлої не було. Сестра пред'явила брату вимогу про повернення її коштів, які вона витратила на поховання сестри та її лікування. Брат відмовився задовольнити вимоги сестри.

Що є місцем відкриття спадщини? Як повинен бути вирішений спір?

3. Громадянин Ващенко заповів все своє майно сестрі Марченко І. На утриманні Ващенко знаходилися: неповнолітня дитина, його непрацездатна мати. Разом з ним проживала співмешканка Сергєєва на протязі двох років.

Хто в даному випадку є спадкоємцями?

4. Матвієнко склав заповіт, в якому все майно заповів матері. Через два роки він склав новий заповіт, в якому все майно заповів дружині. Після його смерті мати почала оскаржувати дію останнього заповіту, посилаючись на те, що в період, коли був складений останній заповіт, Матвієнко часто хворів, іноді не міг розуміти значення своїх дій, тому другий заповіт не можна вважати дійсним.

Який заповіт має силу у даному випадку і чому?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

Рекомендована література: 3, 4, 5, 9, 10, 13, 18, 20, 21, 33, 34.

Тема. Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності

Методичні зауваження

У результаті вивчення даної теми студентам необхідно знати основні принципи, на яких базується міжнародна правова охорона інтелектуальної власності, а також яке значення для України має міжнародне співробітництво в даній сфері.

Національне законодавство про охорону права інтелектуальної власності має чинність тільки в межах тієї держави, яка його прийняла. Основними цілями міжнародної охорони інтелектуальної власності є: поліпшення взаєморозуміння і розвиток співробітництва між державами на основі поваги їхнього суверенітету і рівності; заохочення творчої діяльності; сприяння охороні інтелектуальної власності в усьому світі.

Питання для опрацювання:

1. Історія розвитку міжнародної системи охорони інтелектуальної власності.
2. Всесвітня організація інтелектуальної власності.
3. Міжнародно-правова охорона промислової власності.
4. Міжнародні конвенції про охорону авторського права та суміжних прав.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть першу міжнародну конвенцію щодо охорони інтелектуальної власності.
2. Коли була створена Всесвітня організація інтелектуальної власності?
3. Які основні завдання поставила Стокгольмська конвенція перед Всесвітньої організації інтелектуальної власності?
4. За якими основними напрямками ведеться діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності?
5. У чому полягають визначальні положення Стокгольмської конвенції?
6. Розкрийте принцип національного режиму.
7. У чому полягає принцип конвенційного пріоритету?
8. Які загальні правила встановлені Стокгольмською конвенцією?

9. Якими міжнародними угодами і конвенціями забезпечується міжнародна правова охорона об'єктів авторського права та суміжних прав?

Практичні завдання:

1. Яке значення для України має Міжнародне співробітництво у сфері охорони прав інтелектуальної власності?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11.2002 № 228-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15>

4. Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року): Закон України від 16.08.2001 № 189/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189/95-%D0%B2%D1%80>

5. Про приєднання України до Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків: Закон України від 17.01.2002 № 2992-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2992-14>

6. Про приєднання України до Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право: Закон України від 20.09.2001 № 2733-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2733-14>

7. Про приєднання України до Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми: Закон України від 20.09.2001 №2732-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2732-14>

8. Про ратифікацію Угоди про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав: Закон України від 27.01.1995 № 34/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34/95-%D0%B2%D1%80/conv>

Рекомендована література: 1, 2, 10, 11, 14, 20, 23, 30, 31.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Аврамова О. Правові засади інтелектуальної власності в Україні: навч. посіб. для студ. денної та заоч. форм навчання за фахом «Інтелектуальна власність» Харків: НТУ «ХП», 2011. 135 с.
2. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. Інтелектуальна власність: навч. посібник / За ред Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
3. Борисова В.І., Баранова Л.М., Бегова Т.І. Цивільне право України: підручник / За ред. Борисової В.І., Спасибо-Фатєєвої І.В., Яроцького В.Л. Харків: Право, 2012. Т.2. 816 с.
4. Борисова В.І., Спасибо-Фатєєва І.В., Яроцький В.Л. Цивільне право України: підручник / За ред. Борисової В.І., Спасибо-Фатєєвої І.В., Яроцького В.Л. Харків: Право, 2014. 656 с.
5. Бірюков І.А., Заїка О.Ю., Бичкова С.С. Цивільне право України: Загальна частина: підручник. Київ: Алерта, 2014. 510 с.
6. Бобрик В.І. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 784 с.
7. Дзера О.В., Кузнєцова Н.С., Луць В.В. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 1120 с.
8. Дзера О.В., Кузнєцова Н.С., Майданник Р.А. Цивільне право України. Особлива частина: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 1176 с.
9. Коваленко А. В., Ведмідський О. В., Круглова О. О. Цивільне право та процес (1 частина): навч. посіб. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018. 275 с.
10. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
11. Мікульонок І. Інтелектуальна власність: Навч. Посіб. Київ: НТУУ «КП», 2012. 238 с.
12. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. Альбом схем: підручник / За ред. Мічуріна Є.О. Харків: Фактор, 2013. 464 с.
13. Ромовська З.В. Українське цивільне право. Загальна частина: Підручник. Київ: «ВД» Дакор», 2013. 672 с.
14. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. Київ: НУБіП України, 2016. 355 с.
15. Світличний О. П. Правова охорона торговельної марки: підручник. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2013. 286 с.
16. Світличний О. П. Слюсаренко С. В., Тандир О.В. Захист прав суб'єктів права інтелектуальної власності адміністративним законодавством: монографія / За ред. Світличного О. П. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2015. 180 с.
17. Харитонов Є.О. Цивільні правовідносини: монографія. Одеса: Фенікс, 2011. 450 с.
18. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. Київ: Істина, 2013. 808 с.
19. Харитонов Є.О., Голубєва Н.Ю. Цивільне право: посібник для підготовки до іспиту. Харків: Одиссей, 2013. 256 с.
20. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

21. Цивільне право України. Загальна частина: Навчальний посібник / .кол. авт. Київ: «Хай-Тек Прес», 2013. 432 с.

22. Яновицька Г.Б., Кучер В.О. Цивільне право України: підручник. Львів: «Новий Світ-2000», 2014. 444 с.

Додаткова література

23. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

24. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

25. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

26. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

27. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 №3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>

28. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 №3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>

29. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>

30. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 №3116-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>

31. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5.11.1997 № 621/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>

32. Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні: Указ Президента України від 27.04.2001 № 285/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285/2001>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

34. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

35. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

36. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал». URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

37. Офіційний сайт Президента України «Офіційне інтернет-представництво». URL: <https://www.president.gov.ua/>

Навчальне видання

Красій М.О.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

*Методичні вказівки для
самостійної роботи*

*для студентів III курсу
ступеня вищої освіти «бакалавр»*

*Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування*

Підписано до друку 3.07.2020.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Гарнітура "Times New Roman". Ум. друк арк. 9,3

Наклад 300 пр. Зам. № 95 від 3.07.2020.